

blului în desfășurarea acțiunilor scenice nu l-a împiedicat totuși pe regizor să urmărească cu seriozitate *mesajul* piesei, sensul ei educativ, chiar dacă relevarea lui s-a făcut uneori prea ostentativ.

Comedian prin substanță, Ion Lucian (Hodunov) s-a simțit în largul său în rolul directorului (îi se poate reproșa, însă, machiajul impropriu și greoi), cu un bogat simț al nuanțelor, cu cunoscutele sale inflexiuni vocale, care stîrnesc hohote de rîs, și cu acea elocvență mișcare a ochilor (uneori abuzivă) ce solicită complicitatea întru umor a spectatorilor. Ion Lucian a jucat totuși uneori prea „solistic“, detașîndu-și rolul din cadrul general al spectacolului.

Deși, în general, personajul Zigfrid, „administratorul începător“, cum îl numește autorul, interpretat de Dem. Savu, a stîrnit ilaritate, evoluția sa pe parcursul spectacolului, din cauza unor efecte comice exagerate, a fost lipsită de coerență și unitate; atunci cînd însă interpretul și-a adîncit datele umane ale umorului sau tristețea, acestea au devenit într-adevăr artistice. Ion Gheorghiu a realizat o compoziție interesantă în rolul regizorului Zontikov, mai ales în registrul resemnării interioare a acestuia, al umorului său amar; un surplus de vioiciune și ritm în partea finală i-ar fi fost însă utile. Cu o inteligență înțelegere a rolului, Mircea Balaban l-a portretizat pe regizorul Hlopușkin, surprinzîndu-i emfaticul aer pseudocreator ce i se potrivește personajului.

Luminoasă, optimisă, aducînd un aer proaspăt de candoare, apariției lui Sta-

mate Popescu (Samoțvetov) i s-ar cere un strop suplimentar de umor, care ar putea duce la o interpretare mai deplină a rolului. Această observație i se potrivește în egală măsură și lui Gh. Crișmaru (Slava), care a reușit să-și plasticizeze cu efect apariția episodică. Ion Anghel a redat imaginea unui secretar literar birocratizat și servil, după cum Stroe Atanasiu, într-o scurtă apariție, a izbutit să redea incisiv tipul unui parvenit literar.

Ana Barcan (Berejkova) a urmărit mai puțin efectul imediat umoristic, ea și-a îmbrăcat replicile în faldurile unor țeluri mai adînci, lăsînd impresia unei bogate vieți sufletești a eroinei, emoționantă în momentele de confesiune, dar insistînd uneori într-un patos melodramatic. Adăugînd și ea un surplus de ritm personajului, o vivacitate mai ascuțită, va izbuti să facă din Berejkova pivotul grupului pozitiv al piesei.

Neconvingătoare, ștearsă, apariția Tatianei Iekel (Iulia) a avut un aer artificial, un entuziasm confectionat, fapt și mai evident, mai strident, la Elena Pop (Galea), care și-a abordat rolul cu totul la suprafață, desenîndu-l cu un suris fotografic. Jana Gorea (bufetiera), căutînd cu prea multă insistență umorul personajului său, nu l-a găsit totdeauna în felul potrivit.

Deși textul ar fi invitat la soluții de calitate, decorul Adrianei Leonescu a fost din nou banal și „oarecare“ (ce bijuterie poetică putea fi de pildă „podul butaforiei“!).

Al. Popovici

FĂRĂ POEZIA TEXTULUI

Teatrul Maghiar de Stat din Sf. Gheorghe: *Uraganul de Bill Beloțerkovski*

Regia, decoruri și costume: Völgyessi András. Distribuția: Fekete Gyula (Președintele); Király József (Marinarul invalid); Tompa László (Savangeiev, comandantul băii); Bondor János (Băieșul); Kováts Erszébet (Femeia gravidă); Kováts Dezső (Raevici); Kovács Kató și Nagy Ilona (Mica burgheză); Bokor Ilona (Redactoarea); Mester András (Popov); Berkó György (Lectorul); Ambrus Sándor (Comisarul politic); Samosközi László (Zagarețki); Molnár Gizella (Comsomolista); Dalnoki András (Președintele Cekei); Biró Levente (Instrucătorul militar); Földes László (Secretarul delegației militare); Darvas Dezső (Simușkin); Szirmai Gabriella, D. Szamosi Ilona (Kurilova); Papp Anna, Sárosy Éva (Femeia arestată); Völgyessi János (Ibrahimov); Botka László (Ciurkin); László Károly (Șuiski); Polgár Anna și Finna Rózsa (Parașa).

De numele lui Bill Beloțerkovski se leagă nu numai meritul de luptător activ, vigilent și mereu în primele rînduri ale bătăliei pentru construirea societății comuniste, ci și acela de a fi unul din primii dramaturgi sovietici care au cimentat bazele dramei eroice. Prin *Uraganul*,

scris în 1925, Bill Beloțerkovski înscrie o pagină prețioasă în cartea de aur a dramaturgiei eroice sovietice. Bill Beloțerkovski a izbutit să surprindă în opera sa, pe de o parte, geneza viguroasă, eroică, bogată în fapte memorabile, a unei lumi noi, cu o nouă conștiință, aceea a

umanismului socialist, și, pe de altă parte, să înfățișeze crepusculul de înălțurat al societății burgheze.

Uraganul aduce în scenă dlocotitoarea poezie a luptelor înverșunate purtate împotriva dușmanilor revoluției. Ea este o frescă de un înălțător dramatism, înfățișând cu profunzime rolul fecund, declanșator de uriașe victorii, pe care l-a avut partidul bolșevic în conducerea Revoluției din Octombrie.

Așa cum vor face mai târziu Treniev, Vișnevski, Pogodin, Vs. Ivanov, autorul *Uraganului* alege drept modalitate dramatică cronica vie a evenimentelor, înzestrată cu maximă eficiență și corespunzătoare noului conținut reflectat. În același timp, piesa poate fi socotită foarte bine și un reportaj scris pe nerăsuflăte, reconștituind cu minuțiozitatea unui fin analist, dotat cu mult simț psihologic, atmosfera dintr-un orașel de provincie, în timpul războiului civil. Masele, având în frunte pe comuniști, sint chemate să edifice o lume nouă, luind în virful baionetelor pe cei care apără citadelele oligarhiei țariste.

Astfel, *Uraganul* reprezintă o sinteză strălucită a „celor zece zile care au zguduț lumea”. Bill Beloterkovski a știut să vadă dincolo de scena vieții pe care o surprindea, încercând cu o densă substanță dramatică fapte menite să înfrunte timpurile. Piesa lui e o înflăcărată invitație la păstrarea și ascuțirea vigilenței revoluționare, e o chemare adresată oamenilor muncii de a-și deschide ochii asupra celor ce se petrec în jurul lor, e o recomandare la lupta contra pasivității, a automulțumiri, a comodității. În locul apei stătute, care caracterizează asemenea existențe, autorul propune exemplul activității neostoite a Președintelui comitetului de partid, a Matrozului, a vajnicului militant Raevici. Indemnul pe care-l adresează autorul tovarășilor săi e acela de a trata cu dăruire și în mod riguros orice acțiune întreprinsă pentru cauza clasei muncitoare.

Acest poem al genezei lumii socialiste a constituit, recent, obiectul muncii colectivului de la Teatrul Maghiar din Sf. Gheorghe. Regizorul spectacolului — Völgyessi Andras — a înțeles caracterul de manifest viu și înflăcărat pe care-l are piesa, a reliefat virtuțile ei agitatorice, dar a lăsat în subsidiar preocuparea de a dăruț viață și poeziei care colorează atât de expresiv momentele de tensiune ale piesei și caracterele personajelor. Absența acestei consonanțe între caracterul agitatoric și poezia operei dramatice a făcut ca adevărul faptelor scenice să apără oarecum simplificat, diminuând eficiența și bogăția mesajului. E adevărat că regizorul a conferit semnificații juste per-

sonajelor — pe cele pozitive le-a prezentat cu vădită simpatie și înțelegere a rostului pe care-l au în conflict, iar în realizarea celor negative, munca lui a fost axată pe efortul de a le reliefa satiric slăbiciunile —, dar tot atât de adevărat e și faptul că Völgyessi a neglijat să sublinieze suficient tensiunea revoluționară a piesei, temperatura înaltă a faptelor la care se călesc eroii comuniști. Multe din resursele umane ale personajelor au rămas neexplorate, au așteptat inutil viața pe care regizorul ar fi trebuit să le-o dăruiască. Regizorul Völgyessi a pus un accent prea puternic pe atributele de față ale eroilor, a năzuit — și a și reușit parțial — să redea plastic înfățișarea fizică, exterioară, a eroilor, dar a neglijat aproape cu totul să lumineze drumul care ne-ar fi condus spre universul lăuntric al oamenilor de pe scenă. Personajele pozitive au pierdut astfel din vitalitatea pe care normal trebuiau s-o înfățișeze spectatorilor. Doar Papp Anna, în rolul femeii deținute, a înțeles să îmbine grija pentru aspectul exterior al personajului interpretat, cu o mobilitate psihică menită să-i dea amploarea cuvenită. De asemenea, Dalnoki András, în rolul Președintelui biroului Ceka, a depus eforturi încununate de succes în realizarea unei figuri mai complexe, care izbuteste să se impună atenției spectatorilor, tocmai datorită incursiunii în lumea adâncă, sufletească, a personajului. Trebuie să mai amintim că Völgyessi András n-a izbutit să sudeze tablourile piesei într-o desfășurare îndreptată spre victoria din final, în așa fel încât imaginile din scenă, în succesiunea lor, să pară componentele unei adevărate fresce sociale.

Eroi cărora autorul le-a dăruit o mare valoare umană, ca Președintele comitetului de partid și Raevici, în interpretarea lui Fekete Gyula și — respectiv — a lui Kováts Dezső, au apărut, pe alocuri, lipsiți de importanță, purtători ai unor idei pe care n-au izbutit să le asimileze atât de bine, încât să le transmită ca pe propriile lor convingeri. Uneori, în momentele cînd vigoarea fizică, afirmarea capacității organizatorice trec pe primul plan, Fekete Gyula reușete să realizeze o figură convingătoare, sugerînd o oarecare forță, dar aceste clipe de autenticitate apar destul de rar pe parcursul reprezentației. Kováts Dezső a creionat un personaj lipsit de personalitatea puternică pe care Raevici trebuia s-o degajeze în scenă; actorul n-a avut o atitudine creatoare față de rolul său, mulțumindu-se să-l lumineze numai dintr-un singur unghi de vedere, acela al atașamentului de care dă dovadă acest intelectual față de cauza

revoluției. Numeroase alte trăsături care îl definesc, și care ar fi putut îmbogăți hotărâtor personalitatea eroului, au fost eludate de către actor, determinând în mare parte ca interpretarea sa să se mențină între granițele unei strădanii cu reușită modestă.

Creдем că *Uraganul*, așa cum l-am văzut interpretat de colectivul Teatrului din Sf. Gheorghe, e doar un moment spre

realizarea unui spectacol meritoriu. Deocamdată, pe scena Teatrului din Sf. Gheorghe, *Uraganul* pare un tablou pe care un pictor grăbit n-a insistat să-l finiseze, unde numeroase personaje sînt abia schițate, iar culorile în care sînt înfățișate n-au fost alese întotdeauna cu suficientă atenție.

Eugen Nicoară

teatre în deplasare

INIȚIATIVĂ INTERESANTĂ, DAR NU DEPLIN REALIZATĂ

Cu prilejul instruirii formațiilor artistice de pe lângă cluburile uzinelor sau de pe lângă căminele culturale, actorii profesioniști au fost impresionati de eficiența și puterea de atracție a brigăzilor artistice de agitație. Reînforși în teatrele lor, acești actori au inițiat organizarea unor brigăzi artistice similare, care, în urma „ieșirilor pe teren“, și-au câștigat, în scurt timp, o mare popularitate.

De curînd, din inițiativa organizației U.T.M. și cu sprijinul direcției, a luat ființă și pe lângă Teatrul Național „I. L. Caragiale“ o brigadă artistică de tineret. Ea întrunește mai mulți actori înzestrați ai primei noastre scene, care au îmbrățișat cu multă căldură ideea alcătuirii acestei brigăzi (și sîntem îndreptățiți să credem că nu o vor abandona prea curînd). Îmbucurător ni se pare faptul că programul pe care-l prezintă cu prilejul deplasărilor este ferm orientat către actualitate, cuprinzînd, pe lângă altele, trei piese într-un act, contemporane, care dezbate cîteva probleme legate de muncă și de creșterea conștiinței cetățenești socialiste.

Ne-a surprins însă, în chip neplăcut, spectacolul prezentat de această brigadă, la începutul lunii noiembrie, pe scena Căminului cultural din comuna Bragadiru. Spectacolul de care vorbim a fost în parte nesatisfăcător, purtînd pecetea unei munci făcute în pripă, a unui lucru nu destul de atent elaborat și înfăptuit. Succesiunea diferitelor puncte din program a fost în cîteva locuri forțată și în general lipsită de un fir conducător. (De la o scenetă contemporană — *Termenul de probă* de Evgheni Minn și Arcadi Mincikovski — s-a trecut subit, fără nici un

fel de logică, la cîntecul comic al lui Alecsandri, *Mama Anghelușa, doftoroaia*, amestecîndu-se epoci și problematici cu totul diferite.) Înțelegerea versurilor din prima parte a programului a fost în general îngreuiată de intervenția prea sonoră a unei benzi de magnetofon, prin care, în intenția regizorului spectacolului, I. Cojar, se urmărea crearea unui fundal muzical.

Prima dintre cele trei scenete prezentate (*Termenul de probă*, o satiră la adresa acelora care se tem să promoveze tineretul în munci de răspundere) nu a fost valorificată scenic, din pricină că interpreții acesteia pîndeau pe stăpîneau deplin rolurile, poticnindu-se, în repete rînduri, în rostirea replicilor. Cealaltă parte a programului, compusă din piesele *Cinstitul și alții* și *Cum semeni așa culegi* (deși mai bine realizate scenic), nu a putut constitui o reabilitare.

Ținînd seamă de obiectivele pe care și le propune brigada, precum și de programul ei bine încadrat în actualitate, se impune ca și sub aspectul realizărilor scenice să existe mai multă exigență. (Nu trebuie uitat că este vorba de un colectiv de actori profesioniști, tineri și — repetăm — înzestrați, de la care publicul — și artiștii amatori — așteaptă, în chip îndreptățit, mult mai mult.)

Pe lângă o mai atentă punere în scenă a pieselor înscrise în program, sugerăm conducerii brigăzii artistice a Naționalului bucureștean, să folosească un prezentator, să introducă cit mai multe monoloage și scenete legate de problemele specifice ale întreprinderilor sau localităților unde se deplasează și — așa cum procedază cele mai multe dintre brigăzile artistice de agitație — să ceară sprijinul unei formații muzicale.

I. R.